

СЪОБЩЕНИЕ

С първите предварителни оценки за 2019 г. е направена ревизия на данните за БВП по тримесечия. В резултат БВП не се променя значително, но компонентите му по метода на крайното използване се изменят на базата на нова информация за вноса и износа на стоки и услуги.

БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2019 Г. И ПРЕЗ 2019 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През четвъртото тримесечие на 2019 г. brutният вътрешен продукт (БВП) възлиза на 32 682 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 16 710 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 391 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 3.1% на БВП през четвъртото тримесечие на 2019 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.8% спрямо третото тримесечие на 2019 година.

През 2019 г. БВП възлиза на 118 669 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 60 674 млн. евро, като на човек от населението се падат 8 678 евро. БВП за 2019 г. по предварителни данни нараства в реално изражение с 3.4% спрямо 2018 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Четвърто тримесечие на 2019 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ през четвъртото тримесечие на 2019 г. възлиза на 32 682 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 4 677 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.766702 лв. за щатски долар БВП възлиза на 18 499 млн. долара и съответно на 2 647 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП е 16 710 млн. евро, като на човек от населението се падат 2 391 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² (БДС) през четвъртото тримесечие на 2019 г. възлиза на 28 359 млн. лв. по текущи цени.

Относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката през четвъртото тримесечие на 2019 г. запазва равнището си от същото тримесечие на предходната

¹ Брутният вътрешен продукт по пазарни цени е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните отрасли на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

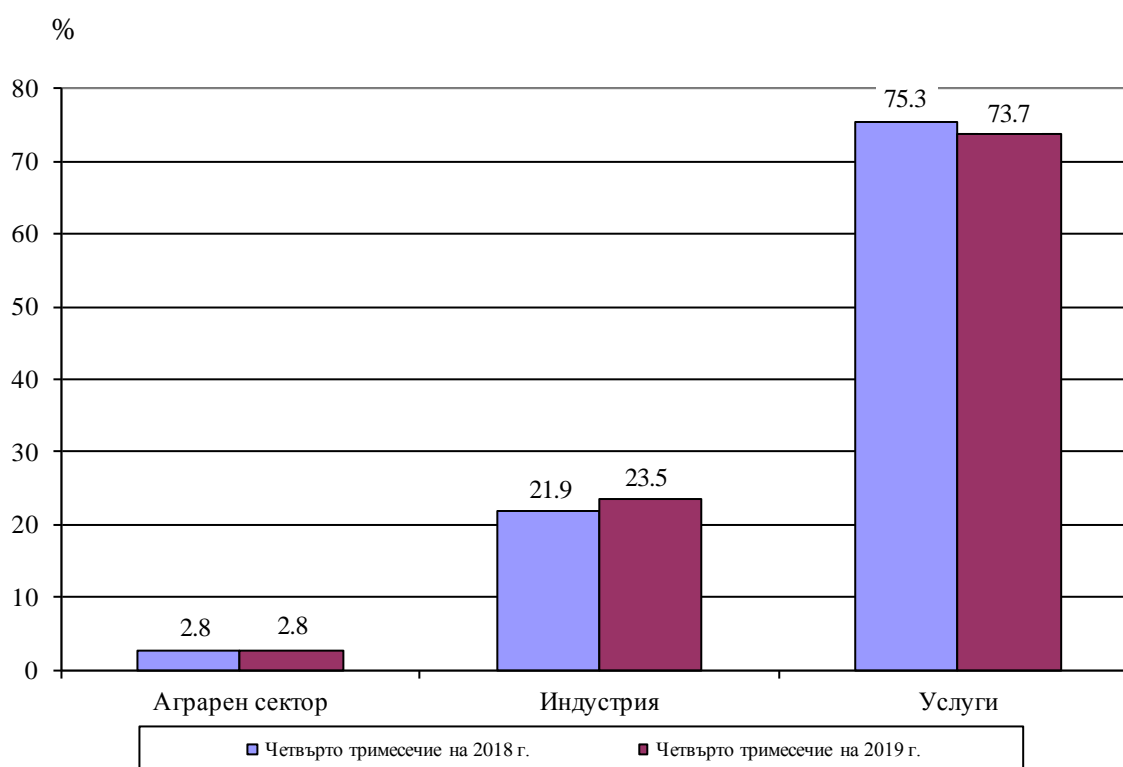
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² Брутната добавена стойност по базисни цени е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената продукция по базисни цени (преди начисляването на данъци върху продуктите и услугите, включително субсидиите върху продуктите) и междинните производствени разходи по цени на купувач.

година. Индустриалният сектор увеличава относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 1.6 процентни пункта до 23.5%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, намалява до 73.7% при 75.3% през съответния период на предходната година.

Фиг. 1. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори през четвъртото тримесечие на 2018 и 2019 година

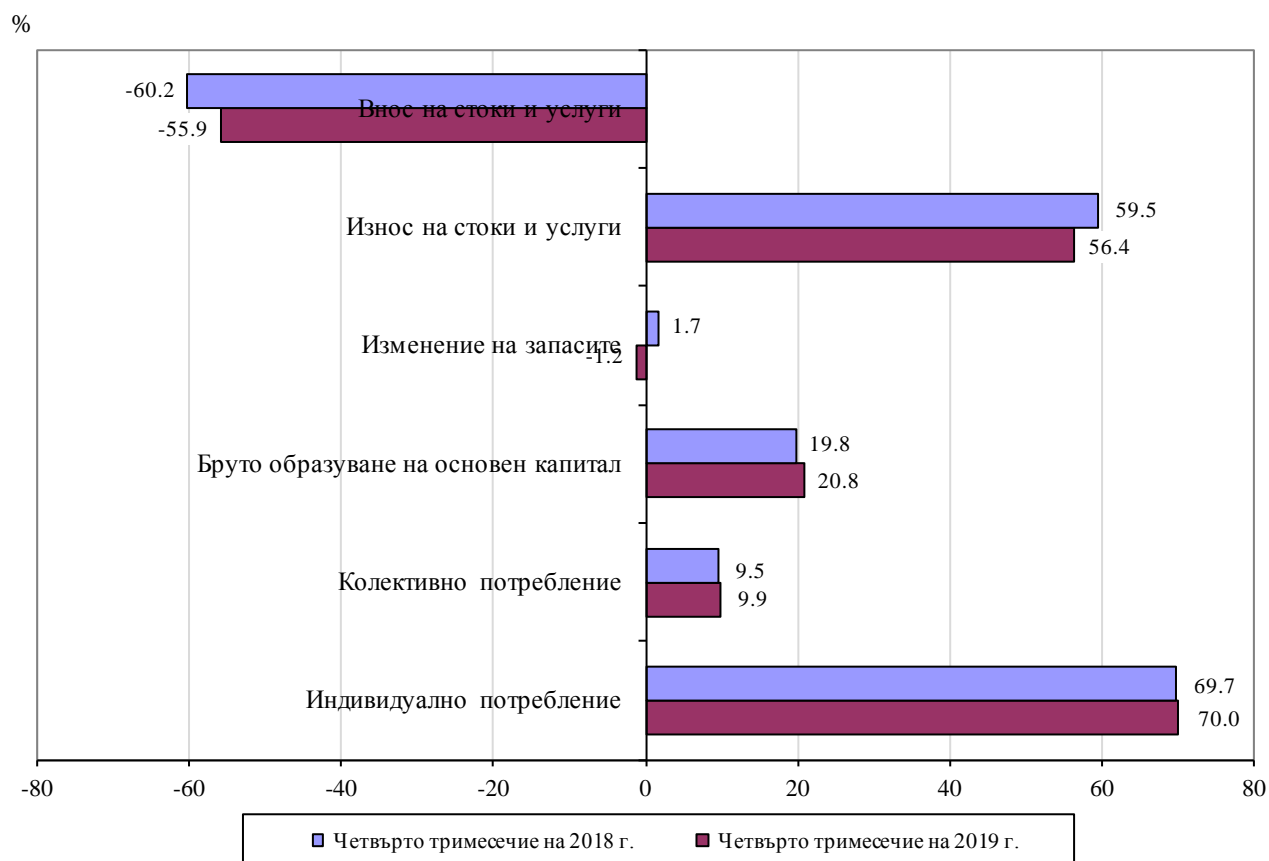

За крайното потребление¹ през четвъртото тримесечие на 2019 г. се изразходват 79.9% от произведения БВП. Инвестициите (брuto образуване в основен капитал²) формират 20.8% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ **Разходите за крайно потребление** включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² **Бруто образуването в основен капитал** се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

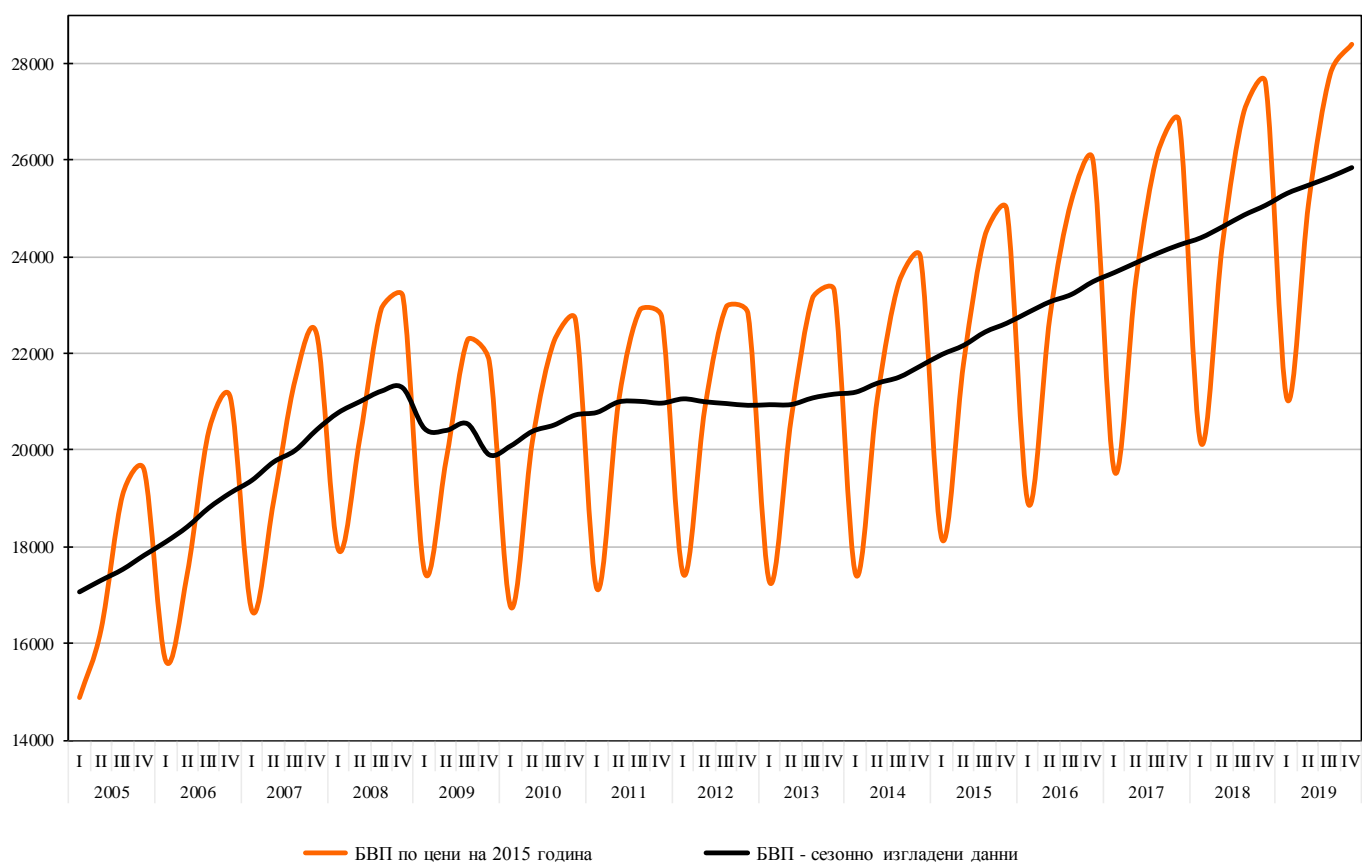
Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през четвъртото тримесечие на 2018 и 2019 година

Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Фиг. 3. БВП по тримесечия за периода 2005 - 2019 г. по средногодишни цени на 2015 година

Млн. лв.

Тримесечни изменения по сезонно изгладени данни

През четвъртото тримесечие на 2019 г. БВП¹ нараства с 0.8% спрямо третото тримесечие на 2019 година (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката се увеличава с 0.7%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в [Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане](#). Процедурата се осъществява чрез прилагане на алгоритъма TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.

По предварителни данни за четвъртото тримесечие на 2019 г. крайното потребление бележи ръст от 1.1% спрямо предходното тримесечие, а бруто образуването в основен капитал нараства с 1.3%. Износът на стоки и услуги намалява с 0.5%, а вносът на стоки и услуги - с 3.1%.

Годишни изменения по сезонно изгладени данни

БВП нараства с 3.1% през четвъртото тримесечие на 2019 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година.

През четвъртото тримесечие на 2019 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 2.7%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: Строителство - с 4.3%, Селско, горско и рибно стопанство - с 3.8%, Финансови и застрахователни дейности - с 3.8%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа - с 3.7%, и Промисленост - с 3.5%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за реалното увеличаване на БВП има нарастването на индивидуалното потребление с 6.4% и на колективното - с 5.3%. Бруто образуването на основен капитал се повишава с 3.0%. Вносът и износът на стоки и услуги отбелязват спад съответно с 0.2 и 0.4% спрямо съответното тримесечие на предходната година.

2019 година

БВП за 2019 г., получен като сума от тримесечни данни, нараства в реално изражение с 3.4% спрямо 2018 година.

За 2019 г. БВП достига номинален стойностен обем от 118 669 млн. лева (табл. 1 от приложението). Преизчислен в щатски долари при средно годишен валутен курс от 1.746998 лв. за щатски долар, БВП възлиза на 67 927 млн. долара. На човек от населението се падат 16 973 лв. от обема на показателя, или 9 716 долара. Преизчислен в евро, БВП е съответно 60 674 млн. евро, като на човек от населението се падат 8 678 евро.

Брутната добавена стойност възлиза на 102 269 млн. лева. Реалният стойностен обем на показателя е с 3.0% по-висок в сравнение с този, достигнат през 2018 година.

Индустриалният сектор създава 25.9% от добавената стойност на икономиката, което е увеличение с 0.1 процентни пункта в сравнение с 2018 година. Секторът на услугите създава 70.4%, а аграрният сектор - 3.7% от добавената стойност, при съответно 70.3 и 3.9% през 2018 година.

Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок девет месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване.

¹ Вж. www.nsi.bg > Статистически данни > Макроикономическа статистика > Брутен вътрешен продукт (БВП).

Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за четвъртото тримесечие на 2019 г. и за 2019 година¹ (Предварителни оценки)

		Четвърто тримесечие на 2019 г.			2019 г.		
		стойностен обем в текущи цени	относителен дял		стойностен обем в текущи цени	относителен дял	
			в БДС	в БВП		в БДС	в БВП
		млн. лв.	%	%	млн. лв.	%	%
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4):	28358	100.0	86.8	102269	100.0	86.2
2	Аграрен сектор	788	2.8	2.4	3790	3.7	3.2
3	Индустрия	6673	23.5	20.4	26468	25.9	22.3
4	Услуги	20897	73.7	64.0	72011	70.4	60.7
5	Корективи	4324		13.2	16400		13.8
6	Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16)	32682		100.0	118669		100.0
	По елементи на крайното използване:						
7	Крайно потребление (8+9)	26110		79.9	91476		77.1
8	Индивидуално	22862		70.0	80790		68.1
9	Колективно	3248		9.9	10686		9.0
10	Бруто капиталобразуване (11+12)	6396		19.6	23129		19.5
11	В основен капитал	6792		20.8	21662		18.3
12	Изменение на запасите	-396		-1.2	1467		1.2
13	Външнотърговско салдо (14 - 15)	176		0.5	4064		3.4
14	Износ на стоки и услуги	18425		56.4	75442		63.6
15	Внос на стоки и услуги	18249		55.9	71378		60.2
16	Статистическа разлика	0		0	0		0

¹ Сезонно неизгладени данни.

Таблица 2
Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

		Темп на прираст спрямо предходното тримесечие				Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година			
		I трим. 2019 г.	II трим. 2019 г.	III трим. 2019 г.	IV трим. 2019 г.	I трим. 2019 г.	II трим. 2019 г.	III трим. 2019 г.	IV трим. 2019 г.
1	Брутна добавена стойност по икономически сектори:	0.6	0.9	0.6	0.7	3.0	3.3	2.9	2.7
2	Селско, горско и рибно стопанство	0.6	2.5	0.2	0.4	0.3	4.3	3.6	3.8
3	Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	0.7	0.8	1.0	0.9	0.3	1.6	2.7	3.5
4	Строителство	0.8	1.4	1.0	1.1	1.7	3.5	4.0	4.3
5	Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	-0.2	-0.2	0.0	-0.6	2.2	1.6	0.9	-1.0
6	Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	-0.2	0.7	0.6	0.5	5.2	3.5	2.6	1.5
7	Финансови и застрахователни дейности	0.2	2.0	0.4	1.0	4.4	6.3	5.5	3.8
8	Операции с недвижими имоти	0.2	2.6	0.5	-0.5	7.2	7.9	5.4	2.8
9	Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	-0.4	1.6	-0.1	1.1	3.9	4.3	2.1	2.3
10	Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	1.4	1.3	0.5	0.4	4.3	4.8	4.3	3.7
11	Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	0.4	1.6	-0.2	-0.1	2.7	4.4	2.7	1.6
12	Корективи	4.4	-1.4	2.0	0.0	9.9	4.7	5.9	5.0
13	Брутен вътрешен продукт	1.0	0.7	0.7	0.8	3.8	3.5	3.2	3.1
	По елементи на крайното използване:								
14	Крайно потребление	1.9	1.6	1.5	1.1	4.6	5.4	5.8	6.3
15	Индивидуално	1.9	1.7	1.4	1.2	4.1	5.4	5.5	6.4
16	Колективно	2.2	0.1	2.4	0.5	8.6	5.3	7.4	5.3
17	Бруто капиталобразуване
18	В основен капитал	0.3	0.7	0.8	1.3	1.3	1.6	2.1	3.0
19	Изменение на запасите
20	Външнотърговско салдо
21	Износ на стоки и услуги	-1.3	-2.0	3.6	-0.5	3.6	0.6	4.2	-0.4
22	Внос на стоки и услуги	0.2	-0.5	3.4	-3.1	3.5	1.1	5.5	-0.2
23	Статистическа разлика

¹ По средногодишни цени на 2015 г., сезонно изгладени с корекция в разликите в броя на работните дни.